

Bull Team Oy ja WeKas Oy

Lypsykarjatilán ja biokaasulaitoksen laajennus, Toholampi

Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Yhteysviranomaisen hankkeesta vastaavalle antama lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta perustuu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, jäljempänä YVA-laki) 18 §:än.

Arviointimenettelyn yhteysviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto.

1 Hanketiedot

1.1 Hankkeen perustiedot

Lypsykarjatilán ja biokaasulaitoksen laajennus Toholampi.

Hankkeesta vastaavat ovat Bull Team Oy ja WeKas Oy. Hankkeesta vastaavan konsulttina ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on toiminut Vykos Oy.

1.2 Hankkeen ja sen vaihtoehtojen kuvaus

Bull Team Oy ja WeKas Oy suunnittelevat lypsy- ja lihakarjatuotannon sekä biokaasulaitostoiminnan laajentamista Toholammin Sykäräisen kylässä sijaitsevan tilakeskuksen yhteyteen. Hankealue sijaitsee noin 4,5 km seututiestä 775 länteen Härkänevan kyläalueen keskiosaan. Hankealueen koko on noin 15 hehtaaria. Härkänevantien varrella sijaitsevat asuinrakennus ja hevostalli, joiden pohjoispuolella ovat maatilan tuotantorakennukset, navetta ja siihen liittyviä lietealtaita ja rakennelmia sekä jo toiminnassa oleva biokaasulaitos. Hankealueelle rakennetaan tarvittavat tiet, lypsypihatto, kaksi jäännöslietesäiliötä, kuivalantala ja rehusiilot nykyiselle peltoalueelle. Toiminnassa muodostuva lanta käsitellään suurelta osin tilan omalla ja WeKas Oy:n biokaasulaitoksilla. Biokaasutuksessa muodostuva jäännösliete (rejekti) hyödynnetään omilla, vuokrapelloilla ja levityssopimuspelloilla. Tilalle rakennetaan kaksi uutta lietesäiliötä, uusi kuivalantala sekä kaksi uutta etälietelantalaguunia. Jäännösliete varastoidaan osin tilalle rakennettavissa lietesäiliöissä ja osin etälietesäiliöissä. WeKas Oy:n biokaasulaitokselle on suunniteltu otettavan vastaan myös muita biopohjaisia jätteitä kuin lantaa. WeKas Oy varautuu myös toisen biokaasureaktorin rakentamiseen. Tuotetusta biokaasusta jalostetaan ensisijaisesti biometaania, josta tila käyttää noin 10–15 % ja loppuosa myydään yksityisautoilijoille sekä kuljetusalan yrityksille. Biokaasua myydään myös raakakaasuna teollisuuteen.

YVA-menettelyssä arvioitavat vaihtoehdot:

VE0: Laajennushanketta ei toteuteta. Nykyinen toiminta jatkuu tilakeskuksessa, jossa on tilat noin 300 lypsylehmälle sekä noin 220 kpl nuorta karjaa ja kuudelle hevoselle. Bull Team Oy:n ja Wekas Oy:n biokaasulaitosten toiminta jatkuu nykyisten ympäristölupien mukaisena. Bull Team Oy:n biokaasulaitoksen kapasiteetti on 14 750 tonnia vuodessa ja WeKas Oy:n biokaasulaitoksen 5 500 tonnia vuodessa.

VE1: Lypsy- ja lihakarjatuotantoa sekä biokaasulaitostoimintaa laajennetaan tilakeskuksen yhteydessä sijaitsevalle viljellylle peltoalueelle. Lypsy- ja lihakarjatoimintaa laajennetaan yhteensä 598 lypsylehmään, 124 hiehoon, 99 lehmävasikkaan, 272 vasikkaan, 160 lihanautaan sekä 240 sonniin. Bull Team Oy:n biokaasulaitostoiminnan kapasiteettiin (14 750 tonnia vuodessa) ei tule muutosta. Wekas Oy:n biokaasulaitostoimintaa laajennetaan 20 000 tonniin vuodessa ja vastaanotettavien syötteitä monipuolistetaan.

Tarkempi kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehdoista on esitetty arviointiohjelmassa.

2 Ympäristövaikutusten arviointimenettely

2.1 Arviointimenettelyn vireilletulo

Hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä Lupa- ja valvontaviraston tekemän YVA-lain 13 §:ssä tarkoitetun päätöksen perusteella (Päätös 18.3.2026, LVV-U/21787/2026).

2.2 Ennakkoneuvottelu sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja muiden menettelyiden yhteensovittaminen

Yhteysviranomainen on järjestänyt YVA-lain 8 §:ssä tarkoitetun ennakkoneuvottelun 29.5.2026, edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa, sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistuivat Lupa- ja valvontaviraston edustajien lisäksi seuraavat tahot: hankkeesta vastaava, hankkeen konsultti, ympäristölupakonsultti, yhteysviranomainen, Toholammin kunta, Keski-Pohjanmaan ympäristöterveys, Keski-Pohjanmaan liitto, Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos sekä Pohjanmaan elinvoimakeskus.

Hankealueella on Toholammin kunnassa vireillä Härkänevan osayleiskaavan muutos, joka koskee tätä hanketta.

Hankkeessa WeKas Oy:n biokaasulaitoksen ympäristöluvan osalta sovelletaan lakia uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä (1145/2020).

2.3 Arviointiohjelman vireilletulo

Arviointiohjelma on tullut vireille 17.6.2026, kun hankkeesta vastaava on toimittanut Lupa- ja valvontavirastoon Lypsykarjatilán ja biokaasulaitoksen laajennus -hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma).

2.4 Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomainen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä pidosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 25.6.-14.8.2026. Kuulutus julkaistiin Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla www.lvv.fi > Ajankohtaista. Tieto kuulutuksesta lähetettiin Toholammin kunnalle julkaistavaksi kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaisesti. Lisäksi arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä pidosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen tiedotettiin Lestijoki -lehdessä 25.6.2026 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiohjelmaan on voinut tutustua kuulemisaikana:

- Ympäristöhallinnon verkkopalvelussa osoitteessa www.ymparisto.fi/bullteam-ja-wekas-lypsykarjalaajennus-ja-biokaasu-YVA.
- Toholammin kunnankirjastossa (Kirkkotie 2, 69300 Toholampi)

Arviointiohjelman esittelytilaisuus järjestettiin 1.7.2026 Lylyn Pisarassa (Lylyntie 30, 69410 Sykäraäinen).

3 Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomainen pyysi lausunnot arviointiohjelmasta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle 8 lausuntoa. Mielipiteitä ei jätetty.

Lausunnon antoivat seuraavat viranomaiset: K.H. Renlundin museo, Keski-Pohjanmaan liitto, Keski-Pohjanmaan pelastuslaitos, Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto, Luonnonvarakeskus, Pohjanmaan elinvoimakeskus, Turvallisuus ja kemikaalivirasto Tukes sekä Toholammin kunta. Ruokavirasto ilmoitti, ettei se jätä lausuntoa.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys lausuntojen keskeisestä sisällöstä. Lausuntopyyntö ja lausunnot löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/bullteam-ja-wekas-lypsykarjalaajennus-ja-biokaasu-YVA.

Verkkopalvelussa julkaistuiista lausunnoista on poistettu henkilötiedoiksi katsotut sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n mukaiset tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Yleistä

Lausuntopalautteessa katsottiin arviointiohjelman pääosin sisältävän riittävästi tietoa ympäristön nykytilasta. Todennäköiset merkittävimmät ympäristövaikutukset (haju, melu ja maisema) nähtiin arvioidun oikein. Biokaasutuotannon laajentamisen nähtiin tukevan uusiutuvan energian tuotantoa, kiertotaloutta ja fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämistä, mikä on linjassa valtakunnallisten ilmasto- ja energiatavoitteiden kanssa. Arviointiselostuksessa tulisi perustella vaihtoehtotarkastelun riittävyys sekä se, miksi muita toteutusvaihtoehtoja kuin nykytila ja täysimääräinen laajennus ei ole tarkasteltu.

Lausunnoissa katsottiin, että hankekuvausta tulee täydentää etenkin biokaasulaitoksien osalta. Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto katsoi, että WeKas Oy:n biokaasulaitoksen laajentamisen ympäristövaikutusten arviointi edellyttäisi tarkempia tietoja laitoksella vastaanotettavista, varastoitavista ja käsiteltävistä jätelajeista sekä niiden mahdollisista hajuhaitoista, erityisesti koska aluetta ei ole kaavoitettu jätehuollon käyttöön ja se sijaitsee lähellä asutusta. Luonnonvarakeskuksen mukaan tulisi esittää täsmällisempää esitystä tarvittavasta lämpötehtaalasta ja levityssuunnitelmasta mädätteen ja sen jakeiden ravinteille. Luonnonvarakeskus suosittelee myös luopumaan jätevesilietteiden yhteiskäsittelystä, koska jätevesilietteen sekoittaminen maatalouden biomassoihin rajoittaa mädätteen käyttökohteita.

Lausunnoissa katsottiin, että hankkeessa suunniteltu laguunivarastointi ei ole parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaista ja sen on todettu lisäävän ammoniakki- ja hajupäästöjä, metaanipäästöriskiä sekä levitettävää määrää laimentavan sadeveden ja lumen vuoksi. Mädätteen tai siitä separoitujen jakeiden varastointi sekä tilakeskuksessa että etävarastoissa tulisi toteuttaa kokonaisuudessaan BAT:n ja nitraattiasetuksen mukaisesti.

Tukes ja pelastuslaitos toivat lausunnoissaan esille toiminnan mahdollisesti vaativia lupia riippuen varastoitavasta biokaasumäärästä. Biokaasulaitokselle tulisi myös hakea Tukesista maa- ja biokaasun rakentamislupaa silloin, kun kemikaalien yhteenlaskettu varastointimäärä ei ylitä luparajaa, mutta biokaasulaitoksella on mm. julkinen tankkausasema. Toimintaan liittyviä riskejä tulisi tarkastella arviointiselostuksessa tarkemmin ja lausunnoissa nousi esiin mm. biokaasuun liittyvät vuoto-, tulipalo- ja räjähdysriskit sekä biojätteen varastoinnista ja käsittelystä mahdollisesti aiheutuvan altistuksen erilaisille haitallisille yhdisteille. Arvioinnissa tulisi huomioida julkaisu ”Biokaasun turvallisuusohje”.

Maisema ja kulttuuriperintö

Alueellinen vastuumuseo ja Keski-Pohjanmaan liitto katsoivat lausunnoissaan, että maisemavaikutuksia tulisi havainnollistaa havainnekuvilla ja näkymäanalyysillä sillä hankealue sijoittuu maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle. Vaikutusten arvioinnissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota uusien rakennusten, lannanvarastointirakenteiden ja muiden rakenteiden sijoittumiseen sekä niiden vaikutuksiin avoimeen peltomaisemaan. K. H. Renlundin museo muistutti, että mikäli muuttuvan maankäytön yhteydessä havaitaan merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä, tulisi työ keskeyttää ja ottaa yhteyttä museoon.

Pintavedet

Vesistövaikutusten arvioinnissa tulisi erityisesti tarkastella lannan ja mädätejäännöksen levityksestä aiheutuvien ravinnepäästöjen vaikutuksia Härkäojan valuma-alueella sekä niiden mahdollista yhteyttä Lestijoen Natura 2000 -alueen suojeluperusteisiin, ja arviointiselostuksessa tulisi esittää arvio siitä, voiko hankkeella yksin tai yhdessä muiden kuormituslähteiden kanssa olla vaikutuksia Natura-alueen suojeluarvoihin.

Ilmanlaatu ja haju

Lausunnoissa on tuotu esille hankkeen hajuvaikutuksiin ja -mallinnuksiin liittyviä huomioita. Biopohjaisten jätteiden käsittelyn katsottiin olevan laaja ja vaikuttavan biokaasulaitoksen hajupäästöihin. Tilan ulkopuoliset syötteet pitäisi valita niin, että ne eivät lisää hajupäästöjä vastaanotettaessa tai mädätteen laadussa ja laitosten käsittelykapasiteetti tulisi riittää viipymään, joka varmistaa kaikkien syötteiden tehokkaan hajoamisen ja siten vähäiset metaanipäästöt.

Hajumallinnuksia koskien katsottiin olevan olennaista, että kaikki hajulähteet huomioitaisiin, ml. lannan varastointi tilalla ja etäsäiliöissä ja että mallinnuksissa otettaisiin huomioon kaikki biokaasulaitokselle vastaanotettavaksi suunnitellut jätejakeet. Hajuvaikutusten arvioinnissa tulisi esittää selkeästi vaihtoehtojen VE0 ja VE1 erot, etenkin mikäli laguunivarastointi jatkuu, sekä lannan levityksen hajuvaikutukset.

Liikenne

Raskaan liikenteen vaikutukset ovat todennäköisesti merkittävimmät, mutta arviointiselostuksessa tulisi esittää myös kokonaisliikennemäärän kasvu. Arviointiselostukseen tulisi arvioida myös polttoaineasiakkaiden määrä. Elinvoimakeskusten liikenneosasto korosti, että liittymien osalta tieympäristö ei ole nykytilassa Väyläviraston ohjeistuksen mukainen ja että se edellyttää hanketoimijalta toimenpiteitä molemmissa tarkasteltavissa vaihtoehtoissa VE0 ja VE1. Liikenteellisissä vaikutuksissa tai haitallisten vaikutusten vähentämiskeinoissa tulisi ottaa kantaa siihen, miten liittymäkokonaisuutta parannetaan liikenneturvallisuuden turvaamiseksi.

4 Yhteysviranomaisen kannanotto arviointiohjelman laajuudesta ja tarkkuudesta sekä ohjeet arviointiselostuksen laadintaan

4.1 Arvioinnin laajuus ja tarkkuus

Yhteysviranomainen toteaa, että Bull Team Oy:n ja WeKas Oy:n lypsykarjatuotannon ja biokaasulaitoksen laajennuksen arviointiohjelma täyttää ympäristövaikutusten arviointiohjelmalle YVA-laissa ja -asetuksessa asetetut sisältövaatimukset. Ympäristövaikutusten arvioinnin kuvaus on selkeä ja siinä on tunnistettu hankkeesta aiheutuvia ympäristövaikutuksia.

Arviointiohjelman mukaan toiminnan laajentamisesta aiheutuvat todennäköiset merkittävät ympäristövaikutukset ovat alustavan arvion mukaan vaikutukset hajuun,

meluun ja maisemaan. Lisäksi ympäristövaikutukset kasvavat hyvin lievästi vesistövaikutusten sekä ilmanlaadun osalta. Alustavan arvion mukaan hankkeella ei olisi sellaisia todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia, jotka olisivat merkittävydeltään suuria tai erittäin suuria.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen todennäköisesti merkittävät vaikutukset kohdistuvat ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja terveyteen. Haju- ja meluvaikutukset sekä liikenteen kasvun vaikutukset tulee arvioida osana ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia. Maisemavaikutuksia voidaan arvioida ihmisiin kohdistuvina välillisinä vaikutuksina, kuten arviointiohjelmassa on esitetty. Niiden osalta tulee myös arvioida vaikutukset maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen.

Vaikka alustavan arvion mukaan hankkeella ei ole tunnistettu muita todennäköisesti suuria merkittäviä vaikutuksia, tulee niitä kuitenkin selvittää siinä määrin, että niiden merkittävydestä voidaan antaa perusteltu arvio. Merkittävydeltään selvästi vähäisiä vaikutuksia voidaan jättää arvioinnin ulkopuolelle, ja tehty ratkaisu perustella lyhyesti arviointiselostuksessa.

Arviointiohjelmassa on keskitytty tarkastelemaan hankealueella (tilakeskus ja sen lähialue) tapahtuvan eläinsuojan sekä biokaasulaitoksen toiminnan laajentamisen ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevien toimintojen ympäristövaikutuksia. Alueen ulkopuolella olevia toimintoja ovat toiminnan aikainen liikenne ja lannanlevitys. Yhteysviranomaisen tarkentaa, että ympäristövaikutusten arvioinnin tulee kattaa myös nykyisin tilakeskuksessa olemassa oleva toiminta kokonaisuudessaan sen kuvatessa vaihtoehtoa VE0.

Tilakeskuksen ja rakennettavan pihatön välittömässä läheisyydessä olevat lannanlevityspellot tulee huomioida siltä osin, jos niillä voi olla hankkeen haitallisia vaikutuksia voimistavia vaikutuksia. Näiden osalta arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota lisääntyvästä lantamäärästä sekä lannan siirrosta ja kuljetuksista aiheutuviin ympäristövaikutuksiin.

Yhteysviranomaisen toteaa, että muilta osin lannanlevityspelloista aiheutuvat ympäristövaikutukset voidaan pääosin rajata arvioinnin ulkopuolelle. Yhteysviranomaisen yhtyy arviointiohjelmassa esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan lannanlevityspellot ovat jo nykyisellään viljelykäytössä olevia peltoja, joille lantaa tai lannoitteita levitetään joka tapauksessa. Yhteysviranomaisen lisää, että lannanlevitykselle voidaan käyttää sopimus- tai vuokrapeltoja, jotka voivat vaihdella eri vuosina, eivätkä ne siten kiinteästi liity hankkeeseen. Arviointiohjelmassa on tunnistettu Valtioneuvoston asetus (ns. fosforiasetus Vna 64/2023), joka säätelee levitettävän lannan tai lannoitevalmisteiden fosforilannoitemäärän kasvulohkokokohtaisesti kasvin, satotason ja maan viljavuusluokan perusteella. Lisäksi on tunnistettu nitraattiasetus (Vna 250/2014), jonka tavoitteena on ehkäistä ja vähentää lannan sekä muiden lannoitteiden käytöstä, varastoinnista ja käsittelystä sekä eläintuotannosta aiheutuvia päästöjä pintavesiin, pohjavesiin, maaperään ja ilmaan. Hankkeessa tulee kuitenkin varmistua siitä, että käytettävissä on riittävästi lannanlevityspeltoja, jotta lannan ja mädätteen levitykseen kohdistuvat normit

voidaan täyttää. Mikäli biokaasulaitokselle vastaanotettavien jätteiden laadusta aiheutuu rajoituksia mädätteen peltolevitykselle, tulee se huomioida arviointiselostuksessa.

YVA-asetuksen mukaisesti arviointiselostuksessa tulee olla ehdotus toimiksi, joilla vältetään, ehkäistään, rajoitetaan tai poistetaan tunnistettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Arvioinnin tuloksista tulee ilmetä, mitä lieventämistoimenpiteitä arvioinnissa on jo mahdollisesti huomioitu ja millä tavalla tarkastellut lieventämistoimenpiteet ja arvioinnin epävarmuudet ovat vaikuttaneet vaikutusten merkittävyyteen. Lievennyskeinoja tulee kohdentaa ensisijaisesti hankkeesta aiheutuviin todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin, mm. hajuvaikutuksiin. Mahdollisten lievennyskeinojen vaikutusta, kuten esimerkiksi lantaloiden ja laguunien kattamista tai lietesäiliöiden alatyttöä tulee arvioida selostuksessa.

Vaikutustenarviointi tulee tehdä arviointiohjelmassa kuvatulla tavalla huomioiden tämä yhteysviranomaisen antama lausunto. Hankkeesta vastaavan tulee tutustua kuulemispalautteeseen ja huomioida se tarkoituksenmukaisesti arviointien kohdentamisessa ja hankkeen suunnittelussa.

4.2 Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot

Hankekuvaus on pääosin kattava, mutta se sisältää myös joitain puutteita sekä ristiriitaisuuksia, jotka tulee täsmentää arviointiselostuksessa. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee olla täsmennettynä seuraavat tiedot.

Hanketta esittävässä asemapiirroksessa varaus uudelle reaktorille on merkitty WeKas Oy:lle, kun se vaihtoehtokuvauksen mukaan olisi Bull Team Oy:n reaktorivaraus. Asemapiirros tulee olla esitettyjen vaihtoehtojen mukainen. Asemapiirroksessa tulee myös esittää biokaasulaitoskokonaisuuteen kuuluvat toimintayksiköt ja niiden sijainti sekä arviointiselostuksessa tulee kuvata, kuinka vastaanotettavien jätejakeiden ja niiden käsittelyn hajujen hallinta on toteutettu (esim. kattaminen, alipaineistus). Myös biokaasun valmistuksessa ja jalostuksessa käytetyt prosessit tulee kuvata.

Arviointiselostuksessa tulee esittää biokaasulaitoksille vastaanotettavat jätejakeet ja arvioidut vuotuisen määrät jäteluettelon mukaisesti eriteltynä. Biokaasulaitoksilla vastaanotettavien jätejakeiden kerrallaan varastoitavat enimmäismäärät ja -tavat tulee kuvata. Arviointiohjelmassa kerrotaan, että biokaasulaitoksilla käsitellään osa toiminnasta syntyvästä lannasta. Arviointiselostuksessa tulee eritellä sekä vaihtoehtojen VE0 että VE1 osalta, kuinka suuri osuus syntyvästä lannasta käsitellään biokaasulaitoksissa ja kuinka suuri osuus varastoidaan lantaloissa ennen peltolevitystä.

Hankekuvauksessa tulee esittää vaihtoehtojen VE0 ja VE1 osalta hankealueella kerralla varastoitavan biokaasun- ja metaanin enimmäismäärät. Hankekuvauksessa tulee myös esittää biokaasulaitosten toiminnassa käytettävät kemikaalit ja niiden kerralla varastoitavat enimmäismäärät.

Hankkeen kuvauksessa ei ole kerrottu, miltä osin nykyisissä ja tulevaisuudessa eläinsuojissa eläinten lannankäsittely on kuivalanta- tai lietelantamenetelmällä. Tämä tulee esittää

eläinpaikka- ja rakennuskohtaisesti molempien vaihtoehtojen osalta, sillä se vaikuttaa aiheutuviin haju- ja ammoniakkipäästöihin. Arviointiohjelman asemapiirroksista ei käy ilmi, mikä lietesäiliö ja kuivalantala poistetaan käytöstä. Tämä tulee esittää selkeästi niin, että lukija voi erottaa, millainen on vaihtoehtojen VE0 asemapiirros, ja millainen vaihtoehtojen VE1 asemapiirros. Sekä olemassa olevien että uusien betonilietesäiliöiden kattamistapa tulee esittää arviointiselostuksessa. Liitteessä 1 ei ole esitetty etälietesäiliöiden sijaintia, toisin kuin arviointiohjelmassa mainitaan. Niiden sijainti tulee ottaa huomioon, mikäli ne aiheuttavat yhteisvaikutuksia tilakeskuksessa sijaitsevan toiminnan kanssa.

4.3 Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Ympäristön nykytila

Ympäristön nykytilaa on kuvattu pääosin riittävällä tarkkuudella. Arviointiselostuksessa tulee esittää tarkemmin lähialueen asuinrakennusten ja vapaa-ajan asuntojen määrät eri etäisyysvyöhykkeillä. Asutusta ja rakennuksia kuvaavassa kartassa tulee esittää selkeästi sekä vakituiset asuinrakennukset että vapaa-ajan asunnot. Asutusta tulee käsitellä käyttötarkoitukseluokituksensa mukaisina kohteina. Yhteysviranomainen pitää tärkeänä, että kuvien ja karttojen otsikoinnit ja selitteet ovat selkeät.

Arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Jokaisen arvioitavan vaikutuksen osalta on esitetty tarkastelualueen laajuus. Lähtökohtaisesti tarkastelualueiden laajuudet vaikuttavat kattavilta, mutta mahdolliset tarkentavat muutokset tulee tarvittaessa tehdä arvioinnin niin vaatiessa. Hankkeen vaikutuksia arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös hankkeen pitkäaikaisuus vaikutuksen merkittävyyttä arvioitaessa. Vaikutusalueen rajausta karttapohjaisesti esitettyä yhteysviranomainen pitää hyvänä.

Vaikutuksen merkittävyyttä arvioidaan hyödyntäen soveltuvien osin IMPERIA-hankkeessa kehitettyä lähestymistapaa vaikutusten merkittävyyden arvioinnissa. Arviointiohjelman liitteessä on esitetty arviointikriteerit vaikutuskohteittain. Yhteysviranomainen pitää tärkeänä, että arviointityön kulku sekä vaikutuskohteen herkkyyden ja vaikutuksen suuruuden määrittely esitetään ja perustellaan selkeästi ja niin, että lukijan on sitä mahdollista seurata.

4.3.1 Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Arviointiohjelman mukaan ihmisiin ja väestöön kohdistuvia vaikutuksia tarkastellaan ensisijaisesti hajun ja liikenteen kautta. Lisäksi sosiaalisia ja terveysvaikutuksia arvioidaan hajun, pölyn, melun ja yleisen viihtyvyyden kannalta pääasiassa kirjallisuuden, ohjelmasta saatavien viranomaislausuntojen, sekä yleisötilaisuuksissa saadun palautteen perusteella. Yhteysviranomainen pitää esitettyä arviointia riittävänä huomioiden seuraavat tarkennukset.

Haju- ja muut ilmapäästövaikutukset

Arviointiohjelman liitteenä on hajumallinnus, jossa päästölähteenä on huomioitu eläinsuojan hajupäästö. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että vaihtoehdon VE1 hajumallinnuksessa tulee olla mallinnettuna hajun leviäminen ympäristöön kokonaisuutena, mutta huomioiden päästölähteinä eri toiminnot (eläinsuojat, biokaasulaitokset ja niiden erilliset yksiköt sekä eläinsuojien oheistoimintojen eri hajupäästölähteet, kuten esim. nurmen/säilörehun varastointipaikat). Mallinnusta varten tulee ottaa toimintoja edustavista paikoista erilliset hajukaasunäytteet. Mallinnuksessa tulee kuvata hajupäästöjä laajennuksien jälkeisessä tilanteessa, laitoksien normaalitilanteessa ja häiriö-/poikkeustilanteissa. Myös nykytilanne eli vaihtoehto VE0 tulee mallintaa siten, että eläinsuojat, biokaasulaitokset ja muu hajua aiheuttava toiminta on huomioitu, jotta laajennuksen vaikutusta voidaan verrata siihen.

Hajumallinnusraportista tulee käydä ilmi hajukaasunäytteiden näytteenottomenetelmä ja näytteenottopaikat. Hajumallinnusraportissa tulee kuvata hajunäytteiden näytteenotto (ajankohta, menetelmä sekä näytteiden määrä ja ottopaikat), hajupitoisuuksien määrittämismenetelmä, käytetyn leviämismallinnuksen perusteet ja sääaineisto sekä tarkastella mallinnuksen epävarmuutta.

Hajumallinnuksen tulokset tulee esittää erikseen lyhytkestoisen (30 s) ja pitkäkestoisen (1 h) hajupitoisuuden 98. prosenttipisteissä. Hajun esiintyvyys tulee esittää leviämiskartoissa kolmena eri vyöhykkeenä: 1, 3 ja 5 HY/m³. Mallinnukset tulee tehdä sekä nykytilanteelle (vaihtoehto VE0) että vaihtoehdolle 1.

Arviointiohjelmassa on tunnistettu, että eläinsuojien ja biokaasulaitosten toiminnasta saattaa syntyä ammoniakkipäästöjä sekä liikenteestä pakokaasupäästöjä. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että myös kattamattomista lietesäiliöistä ja laguuneista voi aiheutua ammoniakki- ja metaanipäästöjä. Arviointiselostuksessa tulee kuvata ammoniakki- ja metaanipäästöjen vaikutukset arviointiohjelmassa esitetyllä tavalla huomioiden biokaasun valmistuksen päästöt myös häiriötilanteissa.

Meluvaikutukset

Arviointiohjelman mukaan meluvaikutuksia aiheutuu toimintaan liittyvistä raskaan liikenteen kuljetuksista sekä maatalouskoneiden käytöstä. Arviointi keskittyy tieliikennemelun arviointiin asiantuntija-arviona. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että liikenteen määrän on arviointiohjelmassa arvioitu kaksinkertaistuvan nykyisestä, ja liikenteen lisääntyminen keskittyy kesäaikaan. Liikenteen lisääntymisen vaikutukset kohdistuvat Härkänevantien varrella sijaitseviin asuinrakennuksiin molempiin suuntiin hankealueelta katsoen. Samoihin asuinrakennuksiin kohdistuvat todennäköisesti myös toiminnasta aiheutuvat hajuvaikutukset. Liikenteen lisääntymisen vaikutukset, kuten vaikutukset meluun ja liikenneturvallisuuteen, tulee arvioida osana vaikutuksia ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja terveyteen.

4.3.2 Maisemavaikutukset

Hankealue sijaitsee maakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella. Arviointiohjelmassa on esitetty, että arviointiselostuksen laatimisen yhteydessä ja arvioinnin tukena hyödynnetään valokuvia, joiden perusteella tarkastellaan vaikutuksia arvokkaalle maisema-alueelle. Yhteysviranomaisen näkee arvioinnin riittäväksi. Valokuvasovitteiden tulee olla paikoista, jotka edustavat myös ihmisten liikkumiseen käyttämiä paikkoja, jolloin arviointia voidaan käyttää myös ihmisten viihtyvyyden ja elinolojen arvioinnissa.

Muut ympäristövaikutukset

Vaikutukset pintavesiin

Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankkeen sijainti Lestijoen valuma-alueen Härkäojan valuma-alueella sekä vesistöt ja vesimuodostumat, joihin vedet hankealueelta laskevat. Nykytilan kuvauksen osalta yhteysviranomaisen tuo esiin, että pintavesien ekologinen tila-arvio on päivitetty kevään 2026 aikana osana vesienhoidon suunnittelua. Ekologinen tilaluokitus tullaan julkaisemaan viimeistään vuoden 2026 lopussa. Tieto tulee tarkistaa arviointiselostukseen.

Arviointiohjelmassa esitetään, että arviointiselostuksessa kuvataan kussakin vaihtoehdossa muodostuvat lantamäärät sekä niiden käsittely- ja varastointitapa. Lannan peltokäytön osalta selostuksessa esitetään fosfori- ja typpitaseet, sekä tarvittavat peltopinta-alat. Yhteysviranomaisen toteaa, että lannanlevityspeltojen osalta tulee esittää perustelut niiden riittävydestä syntyvän lannan ja mädätteen levitykseen.

Arviointiohjelman mukaan hankealue päällystetään vesitiiviiksi siltä osin, kuin alueella liikutaan toiminnan aikana työkoneilla. Hulevedet johdetaan ympäristöön hulevesikaivojen kautta. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa on tarpeen arvioida toiminnan aikainen hulevesien määrä ja laatu sekä niiden vaikutukset alapuolisiin vesistöihin. Arvioinnissa tulee huomioida hankealueen läpäisemättömien pintojen pinta-alallinen määrä. Yhteysviranomaisen pitää hyvänä, että arviointiohjelmassa on tunnistettu myös mahdollinen rakentamisen aikainen kiintoainekuormitus vesistöihin. Arvioinnissa tulee huomioida sään ääri-ilmiöiden (mm. poikkeukselliset rankkasateet) vaikutuksia valumiin ja siten pintavesiin. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että vesistökuormituksen estämiseksi on tarpeen esittää lieventämistoimenpiteitä, mikäli kuormituksen arvioidaan heikentävän pintavesien tilaa.

Riskit ja onnettomuustilanteet

Arviointiohjelmassa on tunnistettu, että toiminnan suurin ympäristöriski liittyy lannan varastointiin ja kuormaukseen, kuljetuksiin sekä biokaasulaitosten toimintaan. Lisäksi on tunnistettu riskit tulipaloista, sähkön ja veden saatavuuden häiriöistä. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiohjelman muissa osioissa on riittävästi kiinnitetty huomiota öljy- ja kemikaalivuotoriskien tarkasteluun sekä rakentamisen että toiminnan aikana. Biokaasulaitosten riskejä arvioitaessa tulee huomioida erityisesti erilaisista vuodoista

mahdollisesti aiheutuvat tulipalot, räjähdykset ja muut vaikutukset. Arvioinnissa tulee huomioida lannan kuormauksesta, kuljetuksista ja levityksestä aiheutuvat mahdolliset onnettomuus- ja poikkeustilanteet, joista voi aiheutua päästöjä vesistöihin.

Pohjavesivaikutukset

Arviointiohjelman mukaan pohjaveden pinnan korkeus on ollut rakennettavan pihattonavetan alueella noin 0,7 – 1,0 metrin syvyydessä maanpinnasta mitattuna. Pihattonavetan lisäksi laajennukseen sisältyy kaksi uutta lietesäiliötä. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen lähialueelta tulee selvittää mahdolliset käytössä olevat talousvesikaivot sekä niihin mahdollisesti aiheutuvat vaikutukset.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja kaavoitukseen

Yhteysviranomainen huomauttaa, että arvioitaessa vaikutuksia kaavoitustarpeeseen ja alueen yhdyskuntarakenteeseen tulee ottaa huomioon Tukesin lausunto biokaasun varastoinnin määrästä ja sen edellyttämät vaatimukset kaavoitukselle.

Vaikutukset eläimistöön

Arviointiohjelmassa on mainittu toisen kuivikelantalan purku. Arvioinnissa on varmistuttava siitä, pesiikö hankealueella aiemmissa selvityksissä havaittuja lepakoita ja pääskyjä rakennuksessa. Näiden lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain 78 § ja 70 § suojaamia eikä niitä saa heikentää eikä hävittää ilman poikkeuslupaa.

Ilmastovaikutukset

Arviointiohjelman mukaan hankkeen ilmastovaikutukset arvioidaan asiantuntija-arviona hankkeen hiilidioksiditaselaskennan, kirjallisuuden ja julkisten lähteiden perusteella. Ilmastovaikutusten arviointi sisältää myös ilmastonmuutokseen liittyvien keskeisimpien seikkojen tunnistamisen. Yhteysviranomainen pitää kuvattua arviointia riittävänä, koska ilmastovaikutusten ei ennalta arvioida nousevan merkittäväksi vaikutukseksi. Tarkastelussa tulee lisäksi keskittyä ilmastonmuutoksen sopeutumiseen ja sen edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.4 Arviointimenettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestäminen

Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiohjelmassa esitetyt osallistumisjärjestelyt ovat riittäviä ja täyttävät YVA-lain vaatimukset. YVA-menettelyn keskeisenä tavoitteena on lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia, joten arviointimenettelyn aikana tehtävään tiedottamiseen ja asianosaisten palautteen antomahdollisuuksiin tulee jatkossakin panostaa riittävästi.

4.5 Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys

Arviointiohjelmassa on esitetty ohjelman laadintaan osallistuneiden koulutus, kokemus ja osaaminen. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus arviointiohjelman laatimiseen.

4.6 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiohjelmassa on esitetty laajasti erilaisia suunnitelmia ja ohjelmia. Yhteysviranomainen muistuttaa, että arviointiselostuksessa tulee käsitellä, miten hanke liittyy kyseisiin suunnitelmiin ja ohjelmiin sekä ympäristönsuojelutavoitteisiin.

Hankkeessa tulee huomioida Tukesin ja pelastuslaitoksen lausunnoissa mainitut lupa- ja ilmoitusmenettelyt, jotka riippuvat kemikaalien varastointimääristä.

Tieliittymää koskeva lupaviranomainen on arviointiohjelmasta poiketen Sisä-Suomen elinvoimakeskus.

4.7 Selvitysten yhteensovittamisen mahdollisuudet muissa laeissa edellytettyjen selvitysten kanssa

Hankkeessa tehtyjä selvityksiä voidaan hyödyntää sekä toiminnalle haettavissa ympäristöluvuissa että alueelle tehtävässä kaavamuutoksessa. Näissä tulee kuitenkin huomioida myös mahdolliset muut lainsäädännön edellyttämät selvitykset.

5 Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa lausuntonsa sekä kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan samalla tiedoksi asianomaisille viranomaisille.

Arviointiohjelmalausunto on nähtävillä ymparisto.fi-palvelussa osoitteessa:
www.ymparisto.fi/bullteam-ja-wekas-lypsykarjalaajennus-ja-biokaasu-YVA.

6 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 4 800 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määritetty hankkeen vaatiman työmäärän mukaisesti (Luokka I, enintään 10 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy Lupa- ja valvontaviraston maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä.

7 Sovelletut säännökset

- Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 8, 16 ja 18 §
- Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §
- Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §
- Valtioneuvoston asetus /1177/2025) Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuonna 2026

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Jutta Lillberg-Puskala ja ratkaissut ylitarkastaja Arja Koistinen.

Liitteet

Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus (hankkeesta vastaavalle)

Jakelu

Bull Team Oy
WeKas Oy
Vykos Oy

Tiedoksi

Tahot, joilta on pyydetty lausunto (sähköisesti)

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/88030/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/88030/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Lillberg-Puskala Jutta 11.09.2026 14:48

Ratkaisija Koistinen Arja 11.09.2026 14:57